

Vzpomínka na ředitele Jana Puchernu.
XX

Vidím jej, jako by to bylo včera: starší, milý, usměvavý pán s kezí bradkou a brýlemi na očích! Psal se rok 1928, - defektologie tehdy byla ještě v plénkách. A tento čilý stařeček-pedagog už v tomto roce učil na pomocné škole v Čes. Budějovicích-Mánesově ulici. Zřízení této školy si sám na školských úřadech doslovně vydupal, -sám si sestavil učebné osnovy pro 1. - 3. školní rok, -sám si opatřoval učební pomůcky pro počty, mluvnici i vlastivědu, -a spolu s ředitelem Macháčkem uvažovali a tvořili ruční práce výchovné pro tyto duševněúchylné děti.

Třikrát byli jsme na exkursi/hospitaci/ na jeho pomocné škole a mohu říci, že jsme se mnohému naučili od něho...Kladně nutno zhodnotit jeho názorné vyučování ve všech předmětech a na všech stupních! Měl pouze 10 druhů počítadel pro elementárku a jedno hezčí než druhé! A všechna byla jeho vlastní výroba! Kolik dětských, účelných hraček bylo v té jeho třídě a žádná nebyla zbytečná. Pan ředitel Pucherna znal každé dítě tak dokonale, že uhodl, co mělo to dítě k obědu, -poznal, zdali je zdravé, nebo stonavé, -znal dobře i jeho rodiče a sourozence! On si k nim totiž často zašel "na kus řeči" a tak radil i rodičům, jak mají to dítě vychovávat. A tak se výchova rodinná prolínala navzájem s výchovou školní! Na jedno dítě stačil jeho přísný pohled, -druhé dítě plácl přes ruku, když zlobilo a nedávalo pozor, -na třetí se mile pousmál, aby mu dodal sebevědomí. Tedy výchova individuální! Oči všech dětí na něm přímo visely! Pan ředitel byl pro ně přímo Bůh, jemu věřily, jeho naslovo poslouchaly, k němu se utíkaly o pomoc a radu! Autorita jeho byla nesmírná a krásná!

Ve III. a IV. ročníku ústavu učitelského v Čes. Budějovicích měli jsme jeho zásluhou již tehdy nepovinný předmět: Výchova slabomyslných. A on docházel k nám pravidelně dvakrát týdně, aby nás zasvěcoval do tohoto nového učebního oboru! Dělal to s láskou k nám i z lásky k těm ubohým, postiženým dětem, odkázaným až dosud na milost a nemilost lidské společnosti! "Přistupujete-li k těmto dětem, musíte přistupovat k nim s láskou a úžasnou trpělivostí! To, co stačí normálnímu dítěti vysvětlit jednou, nejvýše dvakrát, -to musíte těmto dětem vysvětlovat třeba i desetkrát a vždycky jiným způsobem, za pomoci jiných hraček, jiných pomůcek a tak dlouho to opakovat, až to pochopí!"...To byla jeho vyučovací zásada! Již tehdy dělil tyto děti defektní na tři stupně: debil, imbecil a idiot. Dítě debilní se dá jak naučit, tak i vychovávat. Hůře je tomu s imbecilem. A idiot není vůbec schopen ani vyučování, ani výchovy! Ten je tvor nej-

ubožejší, odkázaný jen a jen na své rodiče a později na ošetřovatele!
Také o příčinách této degenerace nám přednášel: někde to byl alkoholismus někoho z rodičů a prarodičů, - jinde příbuzná krev obou rodičů, a opět jinde leknutí, strach, úděs ženy ve svém těhotenství. Ale může to být i únava krve zvláště v rodinách aristokratických s "modrou krví".
Může to být i přepjetí duševních sil /mozku!/, jako tomu bylo v rodině Palackých, kde František Palacký, historik-genius už neměl svého syna tak úžasně nadaného: ten z milosti udělal profesuru dějepisu a jeho potomek už jenom důstojníka rovněž z milosti/generál Palacký./
Učil nás, jak se pozná lebka dítěte mongolidního, jež už při svém narození prozrazuje duševní defekt.
Stavěl nám před oči dvě možnosti řešení této palčivé, sociální i regenerační otázky: staří Řekové, jak známo, se zbavovali těchto méněcenných tvorů lidských, - po rozhodnutí komise je shazovali s pohoří Tauris do rokle, - tedy je zabíjeli už jako novorozenáta! Dnešní společnost lidská se snaží tyto děti zachránit, pomoci jim, naučit je alespoň nějaké práci manuální, tak, aby se staly společnosti naší prospěšnými! Co je správné, - řešení první, nebo druhé??? - Kdo má právo zabíjet člověka, - když Kristus jasně potvrdil desatero Mojžíšovo a tam stojí také: "Nezabiješ!"
Jeho krásná, lidská osobnost učitele-pedagoga i jeho vysoká autorita nás vedla k tomu, abychom se jako učitelé nových generací postavili na druhé řešení, - ale abychom všude působili i v tom směru odstraňovat příčiny degenerace lidské společnosti vlivem alkoholu, spřízněné krve atd.
Na svém maturitním vysvědčení mám známku "chvalitebný"... prospěch z výchovy slabomyslných! Kdykoli si maturitní vysvědčení prohlížím, vždycky s pocitem vděku vzpomínám na tohoto průkopníka dnešní moderní defektologie!